

داستان‌هایی برای پرورش فکر

(کتاب اول)

جکی اسکات

مترجم

سیده مبینا ساهی انگرودی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

تهران، ۱۳۹۴

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

تهران، صندوق پستی ۶۴۱۹ - ۱۴۱۵۵، تلفن: ۳ - ۸۸۰۴۶۸۹۱، فکس: ۸۸۰۳۶۳۱۷

داستان‌هایی برای پرورش فکر

کتاب اول

مؤلف: جکی اسکات

مترجم: سیده مبینا شاهری لنگرودی

مدیر انتشارات: ناصر زعفرانچی

ویراستار: فریبا روشن فکر

صفحه‌آرا: سید محمد شاهری لنگرودی

مسئول فنی: عرفان بهار دوست

اجرای جلد: فرزانه صادقیان

ناظر چاپ: مجید اسماعیلی زارع

اپ اول: ۱۳۹۴

شماره ۱۰۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: اتحاد

حق چاپ برای پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی محفوظ است.

سرشناسه: اسکات، جکی، ۱۹۵۰ - م.

Scott, Jackie

عنوان و نام پدیدآور: داستان‌هایی برای پرورش فکر

مشخصات نشر: تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۹۴ -

مشخصات ظاهری: ج: مصور

شابک: دوره: 978-964-426-811-3؛ ج ۱: 978-964-426-810-6

وضعیت فهرست نویسی: فبیای مختصر

یادداشت: فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است

یادداشت: عنوان اصلی: Thinking Stories: English-Spanish Stories and Thinking Activities

شناسه افزوده: شاهری لنگرودی، سیده مبینا، ۱۳۷۱ - مترجم

شناسه افزوده: آهلین، الیسا، تصویرگر Ahlin, Elisa

شناسه افزوده: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

شماره کتابشناسی ملی: ۳۸۳۳۳۴۸

گرامی داشت پنجاهمین سالگرد تأسیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

سال ۱۳۹۴ پنجاهمین سال تأسیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، بزرگ‌ترین نهاد پژوهشی کشور در حوزه علوم انسانی، است.

نخستین واحد تشکیل‌دهنده آن، بنیاد فرهنگ و هنر ایران، با هدف «خدمت به فرهنگ و سعی در حفظ و ترویج میراث معنوی ایران و کوشش در راه تهذیب و تکمیل و ترویج زبان فارسی و شناساندن فرهنگ ایران به ملت‌های دیگر»، در سال ۱۳۴۴ آماز به کار کرد و پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی با پیوستن نهادهای پژوهشی دیگر مانند انجمن حکمت و فلسفه ایران، بنیاد شاهنامه فردوسی، بنیاد فرهنگ و هنر ایران، پژوهشکده علوم ارتباطی و توسعه ایران، پژوهشگاه علوم انسانی، فرهنگستان ادب و هنر ایران، فرهنگستان زبان ایران، فرهنگستان علوم ایران، مرکز اسناد فرهنگی آسیا، مرکز اسناد تحقیقات خارجی، و مرکز ایرانی مطالعه فرهنگ‌ها در قالب یک پژوهشگاه جامع به فعالیت‌های خود ادامه داد که خدمات علمی و پژوهشی آن در حوزه‌های گوناگون علوم انسانی در نزد اهالی علم و دانشگاهیان شناخته شده است.

ثمرات نیم‌قرن بالندگی این درخت تنومند، که با هدایت برجسته‌ترین استادان علوم انسانی کشور به بار نشسته است، صدها طرح پژوهشی اثرگذار و ده‌ها کتاب و صدها دانش‌آموخته فرهیخته است. این دستاوردها فخری است برای نهاد دانش در سرزمینی که همواره در تاریخ به فرهنگ و شکوفایی تمدنی شهره است.

فهرست

۱	مقدمه
۵	خرگوش‌های بازیگوش
۵	داستان
۱۱	راهنمای معلم
۱۳	فعالیت دانش‌آموز
۱۵	پادشاه و برج‌هایش
۱۵	داستان
۲۵	راهنمای معلم
۳۰	فعالیت دانش‌آموز
۳۲	شرکت متحرک
۳۲	داستان
۴۳	راهنمای معلم
۴۶	فعالیت دانش‌آموز
۴۹	چه کسی روی تخت پریده است؟
۴۹	داستان
۶۱	راهنمای معلم
۶۴	فعالیت دانش‌آموز
۶۵	فعالیت‌های فکری بیشتر

مقدمه

وقتی این کتاب را ورق می‌زنید، ممکن است از خود بپرسید چرا کسی کتابی با این طرح را - که تئییی از داستان و تمرین فکری است - انتخاب می‌کند. داستان‌های این کتاب و تمرین‌های همراه آنها در طول چندین سال تکمیل شده‌اند. من در مرز مکزیک آمریکا، در نوگالس آریزونا¹ تدریس می‌کردم. در طی ده سال آخر، وظیفه‌ام این بود که کودکان با استعداد را برای طرح استعدادیابی این منطقه شناسایی کنم. در اجرای این وظیفه، چندین سال روند سیاست‌گذاری شده دولت برای آزمون گرفتن را دنبال کردم؛ اما فقط چند کودک را یافتم که در «طیف کودکان با استعداد» جهت آزمون قرار گرفتند.

می‌دانستم کودکان با استعداد زیادی در کشور ما هستند. به جای راه بهتری پیدا می‌کردم تا آنها هم امکان یابند توانایی خود را بروز دهند. سرانجام تصمیم گرفتم در تمامی کلاس‌های ابتدایی، درس‌هایی به کودکان ارائه دهم که به آنها فرصت دهد از هوش و ذکاوت خود به طرقي مفید و مؤثر استفاده کنند. کار من فقط درس دادن نبود، بلکه کودکان را در فعالیت‌های فکری‌شان زیر نظر می‌گرفتم و

1. Nogales, Arizona

رفتارهای هوشمندانه آنها را موقع حل مسائل یادداشت می‌کردم.

بعد از چهار سال استفاده از این روش، توانستم کودکان با استعداد زیادی را شناسایی کنم. با مشاهده تمامی این دانش‌آموزان ابتدایی که مسائل را با استدلال منطقی و قیاسی، و با فعالیت‌های غیر کلامی، همراه با خلاقیت و به روش ریاضی حل می‌کردند، توانستم کودکان را در مراحل مختلف فکر کردن ارزیابی کنم و اساسی کسانی را که در هریک از حوزه‌های تفکر برجسته بودند، یادداشت کنم. پس از مدتی، بروی بیش از دوهزار کودک، مشخص شد کدام یک توانایی‌های بالایی در حل مسئله دارند. مطمئنم که این رویکرد معتبرتر است، چراکه با آن می‌توان تمامی توانایی‌های کودک را زیر نظر گرفت و نحوه تفکر او را در زمانی طولانی در مراحل مختلف یادگیری، در موقعیت‌های گوناگون حل مسئله مشاهده کرد.

موقع طراحی درس‌ها، می‌دانستم که درس‌ها را باید به گونه‌ای طراحی کنم که هم جذاب باشند و هم به کودکان فرصت دهند خودشان هم کاری انجام دهند. با این تفکر، داستان‌هایی طرح کردم که بچه کودکان را جلب کند. هریک از داستان‌ها با طرح یک مسئله به پایان می‌رسد که کودکان باید آن را حل کنند. تا جایی که امکان داشت، فعالیت‌ها را طوری طراحی کردم که کودکان بتوانند با دخیل و تصرف و با تدابیری که به کار می‌برند، آن مسئله را حل کنند. داستان‌ها و فعالیت‌ها را هم به زبان انگلیسی و هم به زبان اسپانیایی ارائه دادم، چراکه احساس کردم کودکان باید به زبان اول خود فکر کنند. این داستان‌ها و فعالیت‌ها، حداقل پنجاه بار با کودکان مهدکودک و کلاس‌های اول و دوم

آزمایش شده است؛ در نتیجه می‌دانم که مؤثرند.

هنگامی که این داستان‌ها برای چاپ و انتشار انتخاب شدند، بخش‌های «راهنمای معلم» (که دستورالعمل‌هایی برای ارائه درس در اختیار می‌نهد)، «پرسش‌هایی برای بحث» و «فعالیت‌های تکمیلی» را به هر درس اضافه کردم. می‌توان از همه فقط بخش‌هایی از طرح کل درس استفاده کرد. علاوه بر اینها، در انتهای کتاب، بخش با عنوان «فعالیت‌های بیشتر» اضافه کردم تا بتوان فعالیت‌های دیگری را نیز که با داستان‌ها مرتبط‌اند و باعث ایجاد مهارت‌های فکری می‌شوند، در اختیار داشت. نتیجه، کتابی شد مشتمل بر چهار داستان جذاب برای دانش‌آموزان و فعالیت‌های م‌مراد آن داستان‌ها که باعث می‌شود آنان از هوش و ذکاوت خود به روش‌هایی نو استفاده کنند. گرچه این درس‌ها در اصل برای آزمودن توانایی‌های شناختی دانش‌آموزان طراحی شده‌اند، برای مهارت‌های فکری و حل مسئله نیز مناسب‌اند، مهارت‌هایی که همه کودکان می‌توانند در هر جنبه از زندگی خود از آنها بهره بگیرند.

با سپاس از گروه «فبک» پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، به‌ویژه دکتر سعید ناجی و دکتر روح‌الله کریمی، برای معرفی کتاب لاتین حاضر، نیز از آقایان ناصر زعفرانچی (مدیر نشر و ویرایش) و سیدمحمدشاهری لنگرودی (به‌جهت صفحه‌آرایی زیبای کتاب)، سرکار خانم فریبا روشن‌فکر (ویراستار دقیق کتاب)، و همه کسانی که به‌نحوی در چاپ و نشر کتاب حاضر یاری رساندند.